

Вальжына Морт

...памяць пра цябе – як іголка ў сене
якую адшукаць немагчыма...

...Шчаслівая тым, што маю

ВЕРШ ПРА БЕЛЫ НАЛУ

белая яблыкі, першыя яблыкі лета,
са скурай пяшчотнаю, бы ў немаўляці,
хрусткія, як белы зімовы снег.
ваш водар мне не дае спакою,
так па начах мерцвякі
мучаць сваіх забойцаў,
белая яблыкі,
так кожны ліпень зямля
цяжэ пад вашай вагою.

а тут толькі съмецьце пахне, як съмецьце...
а тут толькі сылёзы смакуюць, як соль...

як мы зьбіралі вас,
нібы ракушкі зялёных садоў-акіянаў,

адарваўшыся ад матчыных грудзей,
вучыліся
ва ўсім шукаць сарцевінне зубамі.

што ж нашыя зубы тут сталі як вата...

белыя яблыкі,
у чорнай вадзе рыбакі,
выкармленыя вамі, тонуць.

АЛКАГОЛЬ

машыны ляцяць як пляўкі
ноч завялася бы лялька
мамку мамку просіць
і ўся чарнее ў чаканыні
і чарка за чаркай
і чарка за чаркай
як самалётаў узлёты пасадкі
на тратуарах – люкаў пячаткі
«на перагляд»
«брак»
«недапушчальна»

ноч апускаецца як столь
час перабірае пацеркі
за пацеркай пацерка
за пацеркай пацерка

і зранку чорная кава
кава жалобная
горка плача мне ў горла

ФАБРЫКА АНАНІМНЫХ СЪЛЁЗАГОЛІКАЎ

і зноў па выніках году
самых высокіх паказынікаў
дасягнула фабрыка сълёз.

пакуль міністэрства транспорту таптала
абцасы,
пакуль міністэрства сардэчных справаў
білася ў істэрыцы,
фабрыка сълёз працавала па начах,
нават па съвятах ставіла рэкорды

вытворчасьці.

у час, калі станцыя па апрацоўцы ежы
перажоўвала чарговую катастрофу,
фабрыка сълёз перайшла на эканамічна
рэнтабельную
пераапрацоўку адыходаў мінулага –
галоўным чынам, асабістых успамінаў.

фотаздымкі работнікаў году
ўрачыста разъмасыцілі на съянне плачу.

я – інвалід працы фабрыкі-героя сълёз,
у мяне на вачах мазалі,
у мяне пералом шчок.
мне плацяць заробак прадукцыяй, якую я вырабляю.
і я ўспамінаю, што маю.

* * *

Бабулы

Ты бачыш сваё жыцьцё, як рэч, пазычанаю на
нейкі час у суседзяў. Ты кажаш – асьцярожна з ім,
гэта чужое. Яго трэба будзе аддаць такім, якім яго
нам прынеслы. Ты бачыш сваё жыцьцё, як рэч,
пазычаную ня толькі табе, але ўсім нам. Вакол
твайго жыцьця, як вакол першага чорна-белага
тэлевізару, мы сядзім усе разам у захапленыні.

Не жыцьцё вучыць цябе – ты вучыш сваё
жыцьцё. Быць самім сабою. Аддаваць сябе да канца.
Быццам ты падабрала сваё жыцьцё з жалю на
вуліцы, такое ўжо яно было голае і галоднае. І гэты
смак голаду ў тваім роце, такі моцны, што перабіваў
смак і пах усяго, што ты потым ела. Гэты смак
голаду, як ён сипяваў для мяне, як загаворваў! Гэты
дотык галоты, такі незынішчальны, што съюжа
прабірала цябе да касьцей, што б ты потым ні
апранала. Гэты дотык галоты, як ён мяне абдымаў,
як укалыхваў!

Я бачу тваё жыцьцё, як біблію для Бога. Як тое,
па чым Бог павінен даведацца пра чалавека і
паверыць у яго на слова, як і мы ў яго. Я бачу, як
Бог стаіць перад тваім жыцьцём на каленях.

«Дарагая Вальжыніна бабуля, звяртаеца
да цябе Бог. Мы асабіста незнаёмыя, але,
можа, ты пра мяне і чула – пра мяне пісалі ў
некаторых кніжках. Я не могу доўга
размаўляць, і гэтыя сълёзы звяўляюцца на
майм твары нечакана, як захопніцкае войска,
як высадка сьпецназу на твар. Гэтыя сълёзы ва
уніформе ахоўнага колеру – празрыстыя ў
паветры, яны набываюць колер шчок і ўсяго,
на што падаюць. Бабуля! Я такі стары, што
шмат хто ўжо ўголас пацьвярджае маю
съмерць! Яшчэ крыху і я сам паверу ў яе.
Пасадзі мяне да сябе на калені, распавядзі мне,
як зямля трymаецца на чарапахах. Твае руки
на дотык – як чарапашы панцыр. Дай мне
схаваць пад імі сваю галаву».

НЬЮ-ЁРК

њью-ёрк –
гэта помнік гарадам
гэта –
ТА-ДАМ
гіганцкая рыба
у якой луска ад зьдзіўлення
паўстала дыбам
і ўсё што дагэтуль было дымам
знейшло агонь які яго нарадзіў

пена шампанскага
пераплаўленая ў метал
шкляныя рэкі
запушчаныя ўгару
і тое пра што ня скажаш ксяндзу
тут выкладаеш таксісту

і нават час ідзе з аншлагам
калі пад агульны ох і ах
з чорнага капелюша
хвастаты маг
вымае нью-ёрк
за вушки хмарачосаў

* * *

памяць пра цябе – як іголка ў сене
якую адшукаць немагчыма
але куляючыся з іншым мужчынам
на тым сенавале
кожны раз баюся яе ўколу

* * *

Для А.Б.

нават цяжка паверыць, што мы былі яшчэ
маладзейшыя
чым цяпер
што нашая скура была такая тонкая
што вены блакітнелі праз яе
як лінечка ў школьніх сшытках
што сусъвет быў простым дваровым сабакам
і кожны раз сустракаў нас ля дому пасъля
урокаў
і мы ўсё хацелі забраць яго да сябе
а потым яго забраў нехта іншы –
даў імя і вучыў камандзе «чужы»
на нас

і таму мы прачынаемся па начах
і запальваем съвечкі тэлевізараў
і ў іх цёплым полымі пазнаем
твары і гарады
і съмелыя зранку звяргаем яечню з патэльні...

а наш сабака вырас на чужым павадку
а нашыя маці раптам перасталі спаць з
мужчынамі
і гледзячы на іх сёння
усё лягчэй паверыць у нявіннае зачацьце

а зараз уяvi сабе:
дзесьці ёсьць гарады
з каменнымі белымі дамамі
раскіданымі ўздоўж берагу акіяну
як яйкі гіганцкіх марскіх птушак
і ў кожным доме – легенда пра капитана
і кожная пачынаецца так:
«Малады і прыгожы...»

